

Chillida Leku Museoa ezagutzeko bisita antolatzen

Sekuentzia didaktiko honetan, Chillida Leku Museoari eta Eduardo Chillidari buruz hitz egingo dugu. Horretarako, ariketa hauek egiteko aukera izango duzu:

- Argazkiei erreparatu eta galderei erantzun.
- Bideoa ikusi eta esan egia ala gezurra den.
- Irakurri testua eta hutsuneak bete.
- Antolatu Chillida Leku Museoa bisitatzeko irteera.

(Argazkia:
Mikel
Chillida,
Chillida
eta Hauser
& Wirth)

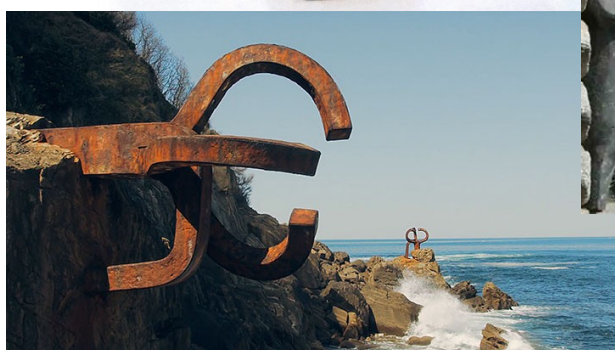
1. Gaian sartu

Chillida Leku Museoari buruz hitz egingo dugu ariketa-sorta honetan. Begiratu argazkiak eta erantzun binaka galderei:

- Zein da Eduardo Chillidarena?
- Berak egindako beste lanik ezagutzen duzu?

2. Bideoa ulertu

Ikusi Nausica Sanchezi, Chillida Lekuko heziketa zerbitzuko arduradunari, egindako elkarrizketa eta erabaki esaldiak egia ala gezurra diren:

<https://labur.eus/hllbf>

	Egia	Gezurra
Chillida hutsunearen eskultorea zen, baita humanista ere.		
Musikariek eta fisikariek ere aztertu zuten Chillidaren lana.		
Chillidak sustraiak Euskal Herrian bazituen ere, munduari besoak zabaltzen zizkion.		
Chillidaren lanak hitz egiten duen hizkuntza unibertsala da.		
Chillidak bazekien euskaraz eta, horregatik, hainbat obrak euskarazko izena dute.		
Bisitariak paisaiaren koloreak harritzen ditu gehien.		
Lekuak eta zenbait eskulturen tamainak harritzen du jendea, batez ere.		
Museoaren barrura sartzen denak erritmoa mantsotzen du.		

Zabalaga baserria XVI. mendekoa da. (Argazkia: Mikel Chillida, Chillida eta Hauser & Wirth)

3. Irakurri testua

Irakurri Chillida Leku Museoa buruzko erreportajea eta arreta jarri eskulturak zerez eginda dauden esateko erabiltzen dituen egituretan.

Chillida Leku Museoa, Hernanitik mundura

Chillida Leku Museoa Eduardo Chillida Juanteguiaren (Donostia, 1924-2002) obrak gozatzeko aukera eskaintzen du. Lotura estua du lekuak naturarekin: Zabalaga baserriak eta inguruko lorategiak eta basoak osatzen dute museoa. Hamahiru hektareako lursailean, Donostiako artistaren 40 eskultura ikus daitezke, tamaina eta neurri desberdinetakoak. Adibidez, *Argiaren bila* eskulturak zortzi metro baino gehiagoko garaiera du, edo *Lotura XXXII*-k 60 tonako pisua. Hala ere, txanponaren bestaldean badaude metro bat baino gutxiago neurtzen duten eskulturak.

Kanpoko lan guztiak harrizkoak eta altzairuzkoak dira, eta bertara hurbiltzen diren bisitariek lanak ukitzeko aukera izaten dute. Zabalaga baserriaren barnealdean, berriz, Chillidaren obra delikatuenak daude: egurrez edo artilez egindako lanak, beste batzuen artean. Gainera, giza gorputzari eskainitako margolanak eta eskulturak daude, baita bere obra famatuenera buruzko argazkien erakusketa ere; Donostiako Haizearen Orrazari buruzkoa, hain zuzen ere.

1984. urtean erosi zuten Euduro Chillidak eta Pilar Belzunce emazteak Zabalaga eta inguruko lursaila, baina museoa 2000. urtera arte ez zituen atek ireki. 10 urteren ostean eta krisi ekonomikoa tarteko, Chillida Lekuk atek ireki zituen 2011. urtean. *Hauser & Wirth* galeria suitzarraren laguntzari esker, 2019. urtean berriro ireki dute.

Bigarren etapa

Eduardo Chillidak beti amestu izan zuen bere eskulturak gorde eta erakusteko leku batekin. Argi zeukan naturaz inguratutako toki bat izan behar zuela, Nausica Sanchez museoko heziketa-zerbitzuko arduradunak adierazi digunez: "Utopia zen berarentzat. Ametsetan baso bat irudikatzen omen zuen, jendea bere eskulturen artean zebilela. Azkenean, ametsa egia bihurtu zen". Txurruka familiarena zen XVI. mendeko Zabalaga baserria eta, Chillidak ikusi zuenean, maitemindu egin zen: bai inguruarekin bai baserriarekin.

Nausica Sanchez irundarra Historian lizentziaduna da.

Lehen aipatu bezala, krisi ekonomikoren ondorioz museoa itxi egin behar izan zuten. "Zortzi urte hauetan, aldaketa gutxi izan dira. Egia da orain arte familiak kudeatzen zuela eta, orain, *Hauser & Wirth* dugula bidaide. Beraiek gauzak beste modu batera eramaten irakatsi digute", azaldu du Sanchezek. Bestalde, Chillida Lekuren espiritua eta espazioaren arima mantendu egin dituzte: "Bere eskulturak hemen daude, baserria, obra eta sustraiak. Alde horretatik, ezer gutxi aldatu da. Kafetegia ireki dugu, denda eta baserriko teilatua berriro ditugu. Horixe da guztia", esan du.

Aldaketak

Museoan zortzi urtean aldaketa gutxi egin badira ere, eskultura batzuk museotik beste leku batzuetara eraman dituzte. "Duela bi urte, Amsterdamera eraman genituen hainbat eskultura edo Ameriketako Estatu Batuetara... Orain, adibidez, bost lan Suitzan ditugu".

Etorkizuneko aldaketen artean, aipatzekoa da, beste artisten lanak erakusteko asmoa dutela, izan ere, orain arte Chillidaren obra bakarrik eduki dute ikusgai museoan. "Ez dugu artisten izenik oraindik. Eduardo Chillidak artista garaikide batzuekin elkarriketak izan zituen, eta horixe sortu nahi dugu guk etorkizunean. Gainera, bere lana testuinguruan kokatzeko ere baliagarria izango da", adierazi du Sanchezek.

Bisitariek kanpoko lanak ukitzeko aukera dute.

Irekiera berriaren aurretik, Luis Laplace arkitekto argentinarrek zuzendu ditu berritze-lanak. "Joaquin Montero arkitekto donostiarrek hasitako bideari jarraipena eman dio. Laplacek nabaritzen ez diren aldaketak egin ditu, Monterok egindakoa errespetatuz". Ez da bera bakarrik izan, Piet Oudolf naturaren artista holandarrek ere ipini baitu bere alea. "Oraindik ez da ikusten, baina museoaren sarreran lorategi bat sortu du. Pare bat urte barru zuhaixkak haziko dira eta koloretako muga naturala egingo dute", azaldu du Sanchezek.

Hurrengo orrian jarraitzen du

Aurreko orritik dator

Bisitariak eta bisitak

2019an ateak zabaldu dituztenetik leku askotako jendea ari da museoa bisitatzen: “Frantzia, Alemania, Ameriketako Estatu Batuak, Argentina, Mexiko, Txile, Kanada... Chillida oso ezaguna da hemendik kanpo. Txilen, adibidez, Arkitekturako unibertsitatean bere obra ikasten dute, eta horregatik etortzen dira bertatik bertara ezagutzera”.

Kanpokoek soilik ez, bertakoek ere bisitatzen dute Chillida Leku. “Badirudi behin egonda bigarren aldian ez dagoela ezer berririk ikusteko, baina hori ez da horrela. Azken batean, gidariaren arabera, bisita desberdina izango da, bai gidariak kontatzen duena, bai aukeratzen dituen eskulturak ere”, kontatu du Sanchezek. Gidariak 40 eskulturretatik batzuk aukeratzen ditu, ez guztiak. “Argi dago oinarritzko azalpena bera dela beti, baina ondorengoa aldatu egiten da”, gehitu du.

Hernaniko Zabalaga baserria egunero dago irekita, astearteetan izan ezik. Nausica Sanchezek bisita gidatuak gomendatzen ditu, bisitariak Chillida hobeto ezagutuko duelako. Hala ere, beste aukera bat ere eskaintzen dutela azaldu du: “Sarreran mapa bat banatzen dugu eta, bertan, hogei eskultura agertzen dira. Guztiek QR kodea dute eta, aplikazioa jaitzita, eskulturrei buruzko informazioa eskuratuko dute bisitariek, lau hizkuntzatan”.

*Eduardo
Chillidaren
erakusketa
Zabalaga
baserriaren
barruko aldean..
(Argazkia:
Gonzalo
Machado,
Chillida eta
Hauser & Wirth)*

ZEREZKOAK EDO ZEREZ EGINDAKOAK

Chillidaren eskulturrei buruz hitz egin dugu, zerezkoak diren edo baita zerez eginda dauden azaldu digu.

ADIBIDEZ:

- Kanpoko lan guztiak *harrizkoak eta altzairuzkoak* dira.
- Zabalaga baserriaren barnealdean, berriz, Chillidaren obra delikatuena daude: *egurrez edo artilez egindako lanak, beste batzuen artean.*

*(Argazkia:
Iñigo Santiago,
Chillida eta
Hauser &
Wirth)*

Asmatuko al zenuke esaten beste artista hauek zerezko lanak egiten dituzten? Binaka Interneten bilatu artista bakoitzak zer material erabiltzen duen, eta ondoren, multzo bat bestearekin lotuz berridatzi esaldiak adibidean oinarrituta:

- Oteizaren Arantzazuko santutegiko Apostoluak
- Brad Spencerren lanak
- Louise Bourgeoisek egindako Maman izeneko eskultura (Guggenheim museoaren kanpoaldean dagoen armiarma)
- Chillidaren 'Haizearen Orrazia'
- Cristina Iglesiasen egindako Prado museoko atea
- Nestor Basterretxearen eskulturak

- Adreilua
- Altzairua
- Egurra
- Brontzea, marmola eta altzairua
- Harria
- Brontzea

ADIBIDEZ:

- *Chillidaren Haizearen Orrazia altzairuzkoa da. // Chillidaren Haizearen Orrazia altzairuz egindakoa da.*

1. Oteizaren Arantzazuko santutegiko Apostoluak

Oteizaren Arantzazuko santutegiko Apostoluak

2. Louise Bourgeoisek egindako Maman izeneko eskultura (Guggenheim museoaren kanpoaldean dagoen armiarma)

Louise Bourgeoisek egindako Maman izeneko eskultura (Guggenheim museoaren kanpoaldean dagoen armiarma)

3. Brad Spencerren lanak

.....

Brad Spencerren lanak

.....

4. Nestor Basterretxearen eskulturak

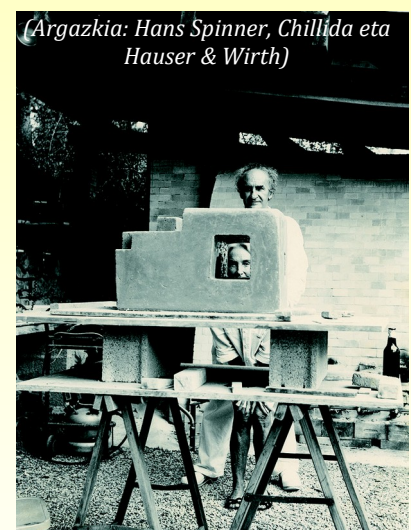
.....

Nestor Basterretxearen eskulturak

.....

5. Cristina Iglesiasen egindako Prado museoko atea

Cristina Iglesiasen egindako Prado museoko atea

(Argazkia: Hans Spinner, Chillida eta Hauser & Wirth)

4. Egitekoa: antolatu irteera Chillida Leku Museora

Chillida Lekuri buruzko informazioa jaso duzue ariketa-sortan zehar, eta bertara ikaskideekin joatea plan ona litzatekeela uste duzu. Prestatu plana idatziz eta proposatu ikaskideei, saiatu museora joateko konbentzitzen:

Mezua idazteko lagungarriak:

- Chillida Leku Museoa non dagoen.
- Noiz dagoen irekita.
- Zein obra ikusi nahi duzun proposatu.
- Plan osagarriren bat.
- Bisita hainbat hizkuntzatan egin daitekeela zehaztu...

(Argazkia:
Gonzalo
Machado,
Chillida eta
Hauser & Wirth)

ERANTZUNAK

2. Bideoa ulertu

	Egia	Gezurra
Chillida hutsunearen eskultorea zen, baita humanista ere.	✓	
Musikariek eta fisikariek ere aztertu zuten Chillidaren lana.		✓
Chillidak sustraiak Euskal Herrian bazituen ere, munduari besoak zabaltzen zizkion.	✓	
Chillidaren lanak hitz egiten duen hizkuntza unibertsala da.	✓	
Chillidak bazekien euskaraz eta, horregatik, hainbat obrak euskarazko izena dute.		✓
Bisitariak paisaiaren koloreak harritzen ditu gehien.		✓
Lekuak eta zenbait eskulturen tamainak harritzen du jendea, batez ere.	✓	
Museoaren barrura sartzen denak erritmoa mantsotzen du.	✓	

3. Irakurri testua

1. (harrizkoak dira) // (harriz egindakoak dira).
2. (brontzekoa, marmolezkoa eta altzairuzkoa da). // (brontzez, marmolez eta altzairuz egindakoa da).
3. (adreibileak dira). // (adreibile egindakoak dira).
4. (egurrezkoak dira). // (egurrez egindakoak dira).
5. (brontzekoa da). // (brontzez egindakoa da).

TRANSKRIPZIOA

1. Nor zen Eduardo Chillida?

Eduardo Chillida, nik esango nuke alde batetik eskultorea zela, noski, hutsunearen eskultorea. Ze berak eraikitzen zituen hutsuneak, ez? Espazioak eta, batez ere, Eduardo Chillida zen humanista bat. Bere lana ez zen bakarrik, noski artea zen, baina lotura zeukan beste diziplinekin: bai musikarekin, fisika, matematika, poesia... ez? Berak esaten zuen arteak zeukala beti harremana poesiarekin eta eraikuntzarekin. Orduan berak sortzen zituen kontrukzioak (eraikuntzak), eta hutsunea sortzeko bai? Bere eskulturekin.

2. Humanista zela aipatu duzu...

Humanista aipatu dut, eta berak esaten zuen baloreak oso presente(ak) zirela bere lanean. Esaten zuen, adibidez, hemengoa zela, bai? Euskalduna, sustraiak hemen Euskal Herrian zituela, baina besoak zabaldua zeu(z)kala munduari, ez? Orduan, hemengoa eta edozein toki(ta)koa ere. Eta honera (hona) etortzen da jendea leku guztietakoa eta hori interesgarria ze bere hizkuntza azken finean unibertsala da. Berak esaten zuen, adibidez, euskaraz ez zekiela, baina bere obrak hitz egiten zuen euskara ere. Baina bere obrak hitz egiten du alemana ere bai, ze aleman pila bat etortzen dira honera (hona). Azkenean, artearen hizkuntza unibertsala da, ez?

3. Zerk harritzen du Chillida Lekura etortzen den bisitaria?

Espazioa eta eskulturaren tamaina, ez? Neurria. Ze sartzen zarenean eta ikusten duzunean Buscando la luz, Argiaren bila eskultura horrek dituela zortzi metro, ba nik uste dut, jendearentzat da nahiko harrigarria. Gero, Lotura ere, 68 toneladako (tonako) eskultura bat, ez? Reinosa egindakoa... Eta espazioa, eta izateko aukera, paseatzeko, naturan... Nik uste dut nahiko berezia da (dela), leku magikoa da, arima berezi bat dauka eta nik beti, adibidez, azpimarratzen dut: sartzen den jendea(k) de repentean (bat-batean) erritmoa gelditzen da (du), de repentean (bat-batean) hasten dira motelago joatean, haurrak ez, haurrak hasten dira korrika; baina helduak oso motel doaz, bai.